

стира отъ Севлиево и Габрово до Батакъ въ направление отъ сѣверъ къмъ югъ прѣзъ Балкана, и отъ Ямболъ до София въ направление отъ изтокъ къмъ западъ. За това има една особена причина, а тя е, че сравнителното благосъстояние на градоветъ и селата отъ тази частъ на България дразнѣше отъ дълго врѣме завистта на турцитѣ. Нѣмаше тукъ почти ни едно село безъ своя черквица, безъ свое училище, дори и безъ свое читалище. Трудолюбието бѣше произвело тукъ едно сравнително благосъстояние, до като, поради лѣнливостта на жителитѣ на нѣкои близосѣдни турски села, тѣзи послѣднитѣ изпадаха отъ день на день повече. Българитѣ обработваха земитѣ си, прѣдаваха се на търговия, основаваха училища, учеха се и вървѣха съ рѣшителни крачки въ пѣтя на мирния напрѣдъкъ. Тази частъ на България бѣше обърната не само въ една градина, грижливо отгледвана, но още и въ единъ разсадникъ за добри и просвѣтени членове на обществото. Всичко това турцитѣ не можаха да го гледатъ съ добро око. Селата Перушица, Батакъ, Панагюрище, Копривщица, Клисура, Златица, Карлово, Калоферъ и много други градища и села на дължъ по Балкана, както отъ южната, така и отъ сѣверната страна смущаваха често сънътъ на нѣкои турски държавници. Нѣма за тиранитѣ нищо по-обезпокоително отъ стременията на тѣхнитѣ мжченици къмъ едно сравнително благосъстояние.

Митхадъ-паша, кога бѣше главенъ губернаторъ (валия) на дунавската областъ, често издавалъ въздишки отъ жалость, че голѣма частъ отъ тия села не влизали въ вѣдомството на неговото управление. Тѣхното развитие дразнѣше завистта му като на мусулмански патриотъ и той би взелъ за тѣхъ нужнитѣ мѣрки, за да потуши още въ зародиша му това развитие. Има турски държавни мжже, които не се стѣсняватъ никакъ да заявяватъ, че турската империя нѣмала нужда отъ учени или благосъстоятелни българи, а имала нужда отъ българи едничко за обработване земята.

Разумѣва се сега отъ всичко това, защо тази частъ отъ България имѣ да пострада най-много отъ турскитѣ варварски злосторства. Това бѣше планъ скроенъ въ високо мѣсто, въ кабинета на единъ турчинъ, който си присвоилъ име на реформаторъ. Искаше се съ тоя планъ да се унищожи всичко, каквото българитѣ имаха въ тази частъ отъ земята си, като учение, богатство, благосъстояние.